

Ympäristövaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi ympäristöarviointien nopeuttamisesta

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi ympäristöarviointien nopeuttamisesta (U 13/2026 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- asiantuntija Pinja Laitinen, ympäristöministeriö
- ympäristöneuvos Olli Ojala, ympäristöministeriö
- erityisasiantuntija Aaro Lemetyinen, ympäristöministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- WWF Suomi
- OTT Pekka Vihervuori

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

U-kirjelmä kattaa Omnibus VIII-ehdotuksesta kaksi ehdotusta: ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi ympäristöarviointien nopeuttamisesta (COM(2025) 984 final) sekä komission tiedonanto kestävästä kilpailukykyyn yksinkertaistaminen (COM(2025) 980 final). Loput ehdotukset sisältyvät asiaan U 12/2026 vp.

Valiokunnan lausunto YmVL 6/2026 vp

Valtioneuvoston kanta

Asetusehdotus ympäristövaikutusarviointien nopeuttamisesta

Yleistä

Suomen tavoitteena on parempi ja vähäisempi EU-sääntely (E 58/2023 vp). Suomi tukee komission tavoitteita sääntelyn yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Suomi toimii määrätietoisesti kilpailukyvyllä haitallisen EU-sääntelyn yksinkertaistamiseksi ja joustavoittamiseksi sekä kansallisten erityispiirteiden huomioimiseksi. Osana strategisen kilpailukyvyn vahvistamista toimien tavoitteena tulisi olla nykyistä ennustettavampi ja vakaampi yritysten toimintaympäristö. (E 7/2025 vp)

Valtioneuvosto pitää asetusehdotuksen tavoitteita kannatettavina. Suomessa on kuluva hallituskauden aikana tehty jo asetusehdotuksen tavoitteen mukaisia sujuvoittavia uudistuksia ympäristöhallinnon alalla esimerkiksi yhden luukun palvelun lainsäädäntöhankkeessa (HE 41/2025 vp). Valtioneuvosto kuitenkin suhtautuu varauksella valittuun säädösinstrumenttiin, sillä vaikeatulkintainen sääntelykokonaisuus ei palvele asetuksen tarkoitusta. Komissio on viime vuosina antanut useita eri sektoreiden luvitusta koskevia ehdotuksia, joissa määritellään omat määräaikansa menettelyille, mikä monimutkaistaa sääntelykokonaisuutta. Ympäristöarviointeja ja lupamenettelyjä koskevissa muutoksissa tulisi pyrkiä yhtenäiseen ja johdonmukaiseen sääntelykokonaisuuteen. On tärkeää, että eri ympäristöarviointivelvoitteet kyetään jatkossakin kansallisesti toteuttamaan toiminnanharjoittajien, viranomaisten ja arviointeihin osallistuvien muiden tahojen näkökulmasta sujuvalla, ymmärrettävällä ja toimivalla tavalla. Sääntelyssä tulisi varmistaa ympäristön- ja luonnonsuojelun korkea taso ja johdonmukaisuus unionin muihin ympäristötoimiin ja ympäristötavoitteisiin sekä yleisön osallistumiseen nähden (U 6/2023 vp; U 7/2023 vp). Valtioneuvosto toteaa, että siltä osin kuin on kyse direktiivien soveltamisen ja tulkinnan muuttamisesta, voisi olla selkeämpää ja oikeusvarmuuden kannalta luotettavampaa, että muutokset tehtäisiin erillisen asetuksen sijaan suoraan direktiiveihin.

Valtioneuvosto katsoo suhteellisuusperiaatteen osalta, että ehdotuksen 7 artiklan (määräajat), 8 artiklan (suojellut lajit), 11 artiklan (hallinnolliset maksut), sekä 14 artiklan ja liitteen (strategisia sektoreita ja kategorioita koskeva työkalupakki) tarkoituksenmukaisuutta ehdotuksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta on tarpeen tarkastella vielä jatkokäsittelyn kuluessa. Tämä koskee myös ehdotusta mahdollisesti kaavoitukseen vaikuttavilta osin. Ehdotuksen vaikutuksia kaavoitukseen on tarpeen tarkastella tarkemmin jatkokäsittelyn aikana.

Valtioneuvosto pitää valitettavana, että ehdotuksesta puuttuu vaikutusten arviointi. Valtioneuvosto kiinnittää huomiota, että ehdotuksen tavoitteisiin tulisi pyrkiä ensisijaisesti lisäämättä hallinnollista taakkaa ja kustannuksia jäsenmaissa

Keskitetty asiointipiste

Valtioneuvosto kannattaa asioinnin keskittämistä valtion tasolla. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että asetusehdotus mahdollistaa myös tarpeen mukaan muut täydentävät ratkaisut tilanteissa, joissa ympäristöarviointi koskee samanaikaisesti hanketta koskevaa kaavaa ja valtion

Valiokunnan lausunto YmVL 6/2026 vp

viranomaisen hoitamaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että asetukseen sisältyvät yhteensovitetut tai yhteiset menettelyt eivät saisi johtaa maakuntien liittojen ja kuntien kaavoitusvallan siirtymiseen muulle viranomaiselle. Lisäksi valtioneuvosto pitää tärkeänä, että asetus mahdollistaisi erillisen keskitetyn asiointipisteen Ahvenanmaan maakunnalle.

Menettelyjen yhteensovittaminen ja määräajat

Lähtökohtaisesti valtioneuvosto katsoo, että yhteensovitettuja tai yhteisiä menettelyjä koskeissa säännöksissä (erityisesti 4 artikla) tulisi pyrkiä mahdollisimman joustavaan ratkaisuun niin, että eri ympäristöarviointien yhteensovittamisen tai yhteisten menettelyjen tarve voidaan tapauskohtaisesti arvioida. Jäsenvaltion olisi tarkoituksenmukaista voida jatkossakin jossain määrin ajoittaa eri ympäristöarviointit hankkeen tai suunnitelman eri vaiheisiin sen mukaan, mikä kokonaisuuden kannalta on sujuvinta. Tämä voisi olla myös toiminnanharjoittajien etu.

Valtioneuvosto katsoo, että ensisijaisesti asetuksessa esitettyjen määräaikojen ei tulisi olla lyhyempiä kuin mitä kansallisesti vastaavista määräajoista säädetään. Kansallinen YVA-menettely sisältää arviointiohjelman kuulemisen, joka lähtökohtaisesti tulisi mahdollistaa myös jatkossa.

Lähtökohtaisesti valtioneuvosto kannattaa YVA-menettelyyn ehdotettua arviointiselostuksen täydellisuuden määrittelyä ja sille asetettua määräaikaa. Valtioneuvosto suhtautuu kuitenkin varauksella ehdotukseen, jossa täydellisuuden määrittelystä tehtäisiin erillinen ns. tietoinen päätös (informed decision), joka sisältää arviointiselostuksen lisäksi muissa unionin säädöksissä edellytetyt erityisarvioinnit. Lisäksi päätöksen voi tulkita sisältävän myös lupahakemuksen ympäristövaikutuksia koskevat tiedot ja lupahakemuksen kuulemisen. Tietoisien päätösten kattavuus on epäselvä, kuten sen tarkoitus menettelyä sujuvoittavana elementtinä. Valtioneuvosto katsoo, että olisi tavoiteltava sitä, että lupahakemuksen ympäristötietojen täydellisyys voidaan jatkossakin arvioida erillään arviointiselostuksen täydellisyydestä.

Valtioneuvosto näkee, että SOVA-direktiiviä koskevien määräaikojen osalta komission ehdotus on osin epäselvä ja ehdotusta tulisi pyrkiä tältä osin selventämään neuvotteluissa. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, ettei suunnittelua sisällytettäisi määräaikojen puitteisiin. Asetuksessa tulisi myös ottaa huomioon, että kansallisesti toimivaltainen viranomainen vastaa itse SOVA-direktiivin mukaisen ympäristöarvioinnin laatimisesta osana muuta suunnitelman tai ohjelman valmistelua.

Valtioneuvosto katsoo, että olisi perusteltua, ettei vesipuitedirektiivin hankepoikkeus (4(7) artikla) eikä luontodirektiivin 6(4) artiklan mukainen Natura-poikkeusmenettely lukeutuisi määräaikojen soveltamisalaan.

Valtioneuvosto katsoo, ettei ympäristöarviointiraportin laadinnassa käytettävien tietojen käytölle tulisi lähtökohtaisesti asettaa määräaikaa tai määräajan tulisi koskea rajattua osaa tiedoista.

Valtioneuvosto kannattaa pidennyksiä asetuksen voimaantulo- ja täytäntöönpano-aikaan.

Valiokunnan lausunto YmVL 6/2026 vp

Tiedon sähköinen saatavuus

Valtioneuvosto katsoo, että 10 artiklalle ehdotetut toimeenpanoajat vaikuttavat lyhyiltä ja niitä tulisi pyrkiä pidentämään. Valtioneuvosto kannattaa kansallista joustovaraa digitalisaatioon liittyviin säännöksiin. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että tietojen saatavuutta olisi esimerkiksi turvallisuusnäkökohdista johtuen mahdollista rajoittaa. Asianosaisten oikeutta ympäristöä koskevaan tiedonsaantiin ei kuitenkaan tulisi rajoittaa tarpeettomasti. Valtioneuvosto katsoo, että Ahvenanmaan maakunnalle tulisi lähtökohtaisesti mahdollistaa valtakunnan verkkoportaalista erillinen verkkoportaali.

Suojellut lajit

Valtioneuvosto tukee komission tavoitetta nopeuttaa ja yhdenmukaistaa arviointimenettelyjä.

Valtioneuvosto näkee tarpeellisenä selkeyttää luonto- ja lintudirektiivin vaatimusten huomioimista 8 artiklan soveltamisalaan lukeutuvissa tilanteissa. Valtioneuvosto kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että artiklan tavoitteen mukaiset muutokset olisi parempi tehdä lintuja luontodirektiiveihin osana toimia, joihin direktiivien stressitestin pohjalta mahdollisesti ryhdytään.

Valtioneuvosto katsoo, että 8 artiklan soveltamisalan tulisi olla selkeä. Artiklan muotoilussa tulisi pyrkiä siihen, ettei lieventävien toimenpiteiden vaikuttavuudesta synny epäilystä.

Hallinnolliset kustannukset

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että toiminnanharjoittajilta voidaan periä maksuja hankkeiden käsittelystä tai kaavan laatimisesta syntyvistä kustannuksista. On myös huomattava, että ehdotuksella on alustavan arvion mukaan merkittävät taloudelliset vaikutukset erityisesti valtiolle. Valtioneuvosto katsoo, että jäsenvaltiolla tulisi olla jatkossakin mahdollisuus itse määrittää hallinnollisten kustannusten tarve ja suuruus. Säännöksen käytännön vaikutus on vielä epäselvä.

Strategisten alojen ja sektorien hankkeiden nopeuttaminen

Valtioneuvosto näkee perusteltuna nopeuttaa strategisten alojen ja sektorien hankkeita. Valtioneuvosto pitää esillä, että strategisia aloja ja sektoreita määriteltäessä tulisi kiinnittää huomiota siihen, että priorisoinnin hyödyt saavutetaan ja että huomioidaan ekologiset vaikutukset olemassa olevaan suojeluverkkoon ja lajisuojeluun. Valtioneuvosto kannattaa sitä, että soveltamisalaa voidaan rajata liitteen mukaisissa tilanteissa.

Valtioneuvosto huomauttaa, että hiljainen hyväksyntä vaikuttaa ongelmalliselta perustuslain näkökulmasta. Valtioneuvosto katsoo, että ensisijaisesti hiljainen hyväksyntä olisi pyrittävä poistamaan asetusehdotuksesta tai tavoiteltava muotoa, jossa jäsenvaltiot voivat itse päättää sen käyttöönotosta. Valtioneuvosto pitää hyvänä, että hiljainen hyväksyntä ei koskisi luonto- ja lintudirektiivin mukaisia tilanteita.

Valiokunnan lausunto YmVL 6/2026 vp

Valtioneuvosto katsoo, että hyvin laaja asetusehdotuksen liitteessä tarkoitettutuomioistuinkäsittelyn nopeuttamisen soveltamisala häittäisi asetuksen tavoitteen saavuttamista ja voisi olla kustannusvaikutuksiltaan merkittävä. Valtioneuvosto katsoo, että nopeutettu menettely ei saa vaarantaa tuomioistuinten riippumattomuutta.

Valtioneuvosto korostaa asumispolitiikkaan liittyvissä kysymyksissä jäsenvaltioiden ja unionin välistä toimivallan jakoa, jonka mukaan asuntopolitiikka kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan. Täytäntöönpanosäädöstä koskeva ehdotus ei ole tältä osin tarkkarajainen ja valtioneuvosto katsoo, että ehdotusta on tarpeen arvioida tarkemmin jatkovalmistelun edetessä.

Preklusio, hankkeiden muutokset, perusteltu päätelmä ja komission rooli liittyen valtioiden rajat ylittäviin ympäristövaikutuksiin

Edellä ehdotuksen perustuslainmukaisuuden arvioinnin yhteydessä esitettyjen syiden perusteella valtioneuvosto kannattaa ehdotuksen 6 artiklan muotoilua, jonka mukaan sen soveltaminen on jäsenvaltioille vapaaehtoinen. Säännöksen tulisi olla tarkkarajainen ja yhteensopiva muun EU-lainsäädännön ja kansainvälisten velvoitteiden kanssa.

Lähtökohtaisesti valtioneuvosto katsoo, ettei muutoshankkeiden ympäristöarvioinnin tarpeen määrittelyä tulisi muuttaa nykyisestä ainakaan YVA-menettelyn osalta.

Valtioneuvosto katsoo, ettei YVA-direktiiviin toimivaltaisen viranomaisen perusteltua päätelmää hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista tulisi heikentää.

Valtioneuvosto suhtautuu varauksella komission ehdotukseen toimia pyydetäessä fasilitaattorina valtion rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia koskevissa suunnitelmissa, ohjelmissa tai hankkeissa, jotka koskevat kahta tai useampaa jäsenvaltiota. Ehdotuksen vaikutukset unionin ja jäsenmaiden toimivaltajakoon suhteessa Espoon sopimukseen ja SOVApöytäkirjaan ovat lisäksi epäselvät.

Tiedonanto

Valtioneuvosto tukee komission tavoitteita sääntelyn yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisen taakan vähentämiseksi keskeisistä ympäristö- ja luontotavoitteista tinkimättä kilpailukyvyyn vahvistamiseksi. Valtioneuvosto pitää komission pyrkimyksiä voimassa olevan lainsäädännön yksinkertaistamiseksi tervetulleina ja katsoo, että tiedonannossa esitetyt toimenpiteet ovat pääosin oikeansuuntaisia. Valtioneuvosto katsoo, että ympäristölainsäädännön yksinkertaistamistyötä tulisi jatkaa edelleen. On myös tärkeää, että energialainsäädäntöä tarkastellaan yksinkertaistamisen näkökulmasta.

Valtioneuvosto pitää hyvänä komission valmiutta tukea jäsenvaltioita ennallistamisetuksen toimeenpanossa, kansalliset haasteet huomioiden. Komission ehdottamat keinot ovat tervetulleita toimeenpanon helpottamiseksi ja toimeenpanon kustannusten hillitsemiseksi, ja valtioneuvosto pyrkiikin vaikuttamaan ennallistamisetuksen toimeenpanoon kustannuksia alentavasti. Jatkotyössä valtioneuvosto näkee kuitenkin, että muutokset asetustekstiin sen yksinkertaistamiseksi olisivat oikeusvarmuuden näkökulmasta toimivampi ratkaisu. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että komissio jatkaa ennallistamisetuksen

Valiokunnan lausunto YmVL 6/2026 vp

yksinkertaistamistoimien tarkastelua jäsenmaille koituvien toimeenpanokustannusten hillitsemiseksi.

Valtioneuvosto pitää hyvänä komission aloitetta luonto- ja lintudirektiiveille tehtävistä stressitesteistä ja korostaa ekologisten näkökulmien ohella ruokaturvan, sosiaalisen hyväksyttävyyden, huoltovarmuuden ja kilpailukyyn näkökulmia. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että komissio tarkastelee direktiivien liitteiden muuttamistarvetta tieteellisen ja teknisen kehityksen valossa. Valtioneuvosto katsoo, että komission valmius tuottaa tulkintaohjeita toimeenpanon tueksi on tärkeää direktiivien tehokkaan toimeenpanon kannalta.

Viitaten komission tiedonannossaan mainitsemaan tulevaan yksinkertaistamistyöhön valtioneuvosto korostaa, että oikeusvarmuuden kannalta tulkintaohjeiden sijaan merkittävät muutokset olisi tarpeen tehdä lainsäädäntöön. Niitä valmisteltaessa on tärkeää kiinnittää huomiota esitysten kilpailukykyä vahvistavaan vaikutukseen sekä lainsäädännön oikeasuhtaiseen soveltamiseen.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Ympäristölainsäädännön Omnibus VIII

Lainsäädäntöehdotukset ympäristöalaa koskevien direktiivien ja asetusten muuttamisesta yritysten kilpailukyyn parantamiseksi (Omnibus VIII) muodostavat laajan kokonaisuuden. Ehdotusten tavoitteena on yksinkertaistaa sääntelyä ja vähentää tarpeetonta hallinnollista taakkaa ympäristöalan säännöksissä. Tavoitteena on myös helpottaa olemassa olevan ympäristölainsäädännön toimeenpanoa ja ympäristötavoitteiden saavuttamista sekä tukea EU:n sisämarkkinoita ja kilpailukykyä. U-kirjelmä kattaa Omnibus VIII-ehdotuksesta kaksi ehdotusta: ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi ympäristöarviointien nopeuttamisesta sekä komission tiedonanto kestävästä kilpailukyyn yksinkertaistaminen. Loput ehdotukset sisältyvät asiaan U 12/2026 vp.

Asetusehdotus

Asetusehdotus on annettu ympäristöarviointien nopeuttamiseksi koko EU:ssa, sillä ympäristöarvioinnit ovat suunnittelun ja lupamenettelyn ytimessä. Komissio perustelee ehdotusta sillä, että EU:n toimilla on kiireellisesti nopeutettava suunnittelu- ja lupamenettelyjä, johtuen geopolittisista ja kilpailukyyn liittyvistä kiireellisistä haasteista ja akuutista kolmoisplanetaarisesta kriisistä. Tavoite on yksinkertaistaa ja johdonmukaistaa ympäristöarviointeja ja tuoda oikeusvarmuutta, jotta ympäristöarvioinnit olisivat nopeampia ja parempia. Asetusta ehdotetaan sovellettavaksi YVA-direktiivin, SOVA-direktiivin, vesipuitedirektiivin sekä lintu- ja luontodirektiivin mukaisiin ympäristöarviointeihin ja niiden tarpeen määrittämiseen¹. Ehdotukseen kuuluu liite, jossa säädetään ns. työkalupakista strategisille sektoreille ja kategorioille.

Valiokunnan lausunto YmVL 6/2026 vp

Valiokunta yhtyen valtioneuvoston kantaan pitää sen tavoitteita kannatettavina. Suomessa on tehty pitkäjänteisesti lainsäädännön kehitystyötä ympäristölupamenettelyjen sujuvoittamiseksi esimerkiksi yhden luukun palvelun lainsäädäntöhankkeessa.

Asetusehdotukseen sisältyy useita oikeudellisesti epäselviä ja vaikeasti kansallisesti täytäntöönpantavia muutosehdotuksia. Jäsenvaltioiden on ehdotuksen mukaan perustettava tai nimettävä ympäristöarviointeja varten ympäristöalan keskitetty asiointipiste (3 art.). Asetus velvoittaa yhteensovittamaan tai yhdistämään kahden tai useamman direktiivin velvoitteiden mukaiset ympäristöarvioinnit (4 art.). Lisäksi jos velvoite suunnitelmien, ohjelmien tai hankkeiden ympäristöarvioinnille syntyy samanaikaisesti, on näistä annettava yksi ympäristövaikutusten arvioinnin laajuutta ja tarkkuutta koskeva lausunto. Hankkeiden muutosten ja laajennusten ympäristöarviointia voidaan ehdotuksen mukaan edellyttää vain, mikäli niihin liittyy sellaisia suuria rakentamistöitä, joiden ympäristövaikutukset ovat vastaavia tai suurempia kuin alkuperäisen hankkeen aiheuttamat riskit (5 art.). Valtioneuvosto suhtautuu varauksella valittuun säädösinstrumenttiin (asetus), sillä vaikeatulkintainen sääntelykokonaisuus ei palvele asetuksen tarkoitusta. Ympäristöarviointeja ja lupamenettelyjä koskevissa muutoksissa tulisi pyrkiä yhtenäiseen ja johdonmukaiseen sääntelykokonaisuuteen. Valtioneuvosto toteaa, että siltä osin kuin on kyse direktiivien soveltamisen ja tulkinnan muuttamisesta, voisi olla selkeämpää ja oikeusvarmuuden kannalta luotettavampaa, että muutokset tehtäisiin erillisen asetuksen sijaan suoraan direktiiveihin.

Valiokunta korostaa myös oikeudellista epäselvyyttä, joka syntyy siitä, että asetuksella muutetaan olemassaolevien direktiivien sisältöä. Muutostarvetta kansalliseen lainsäädäntöön aiheuttaa myös Suomessa omaksuttu ratkaisu, jossa ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA) ja ympäristölupajärjestelmä ovat erilliset. Useimmissa EU-maissa YVA on sisäänrakennettu lupamenettelyyn, kun Suomessa YVA on erillinen, lupamenettelyä edeltävä vaihe². Velvoite yhdistää arviointimenettelyjä on tästä syystä erityisen haasteellista. Valtioneuvosto toteaa, että jäsenvaltion olisi tarkoituksenmukaista voida jatkossakin jossain määrin ajoittaa eri ympäristöarvioinnit hankkeen tai suunnitelman eri vaiheisiin sen mukaan, mikä kokonaisuuden kannalta on sujuvinta.

Suojellut lajit (8 art.)

Asetusehdotuksen 8 artiklan mukaan, jos suunnitelmien täytäntöönpano tai hankkeiden rakentaminen, käyttö tai käytöstäpoisto johtaa lintudirektiivissä tai luontodirektiivissä

-
- 1 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/92/EU tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista (YVA-direktiivi), Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (2001/42/EY, SOVA-direktiivi), Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin yhteisön vesipolitiikan puitteista (2000/60/EY, vesipuitteidirektiivi), Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin luonnonvaraisten lintujen suojelusta (2009/147/EY, lintudirektiivi) ja neuvoston direktiivin luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta (92/43/ETY, luontodirektiivi).
 - 2 Vuoden 2024 komission raportti direktiivin toimeenpanosta Collection of information and data on the implementation of the revised Environmental Impact Assessment (EIA) Directive (2011/92/EU) as amended by 2014/52/EU), Final report by European Commission Directorate-General for Environment. Raportti kokoaa jäsenmaiden käytännöt ja vahvistaa, että jäsenvaltiot voivat vapaasti valita organisointitavan, kunhan direktiivin sisältövaatimukset täyttyvät. Toimeenpanossa on suuria eroja.

Valiokunnan lausunto YmVL 6/2026 vp

suojeltujen lajien satunnaiseen tappamiseen tai häiritsemiseen, tätä ei pidetä direktiivien merkityksessä tahallisenä toimintana. Edellytyksenä on kuitenkin se, että suunnitelmassa tai hankkeessa on toteutettu asianmukaiset ja oikeasuhteiset lieventämistoimenpiteet sekä otettu huomioon parhaan saatavilla olevan tekniikan käyttö tällaisen tappamisen välttämiseksi ja häiriön estämiseksi.

Kirjelmässä todetaan, että 8 artiklan muutos lintu- ja luontodirektiivin soveltamiseen olisi merkittävä. Artiklan soveltamisalaan kuuluvien hankkeiden ja suunnitelmien toteuttamisesta syntyvälle satunnaiselle lintu- ja eläinlajien tappamiselle ja häirinnälle ei mahdollisesti tarvittaisi poikkeuslupaa luonnonsuojelulain perusteella. Valiokunta toteaa, että muutos on samantyyppinen kuin uusiutuvan energian niin sanotun RED III-direktiivin täytäntöönpanemiseksi tehty luonnonsuojelulain 70 §:n 5 momentti. Sen mukaan uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain 3 §:n 5 kohdassa tarkoitetun uusiutuvan energian tuotantolaitoksen rakentamisessa ja käytössä tapahtuvaa rauhoitetun lajin yksilön tappamista tai häiritsemistä ei pidetä tahallisenä, jos rakentamisen ja toiminnan aikana on lieventävin toimenpitein asianmukaisesti pyritty estämään rauhoitetun lajin yksilöiden kuolema ja niihin kohdistuvat häiriöt. Tuolloin valiokunta totesi mietinnössään³ seuraavaa: Käytännössä lupaviranomaisen tulee pyytää lausunto luonnonsuojeluviranomaiselta luonnonsuojelulain mukaisuudesta, jolloin lausunnossa voidaan ottaa kantaa välttämis- ja lieventämistoimenpiteiden asianmukaisuuteen. Näin on toimittava tälläkin hetkellä kaikkien niiden ympäristönkäyttöä koskien lakien soveltamisessa, joihin sisältyy luonnonsuojelulain noudattamista koskeva viittaussäännös (maankäyttö- ja rakennuslaki, maa-aineslaki, kaivoslaki, yksityistielaki, laki liikennejärjestelmistä ja maanteistä, ratalaki), koska lupaviranomaisen on varmistettava luonnonsuojelulainmukaisuus ennen päätöksen antamista, joten tämä ei edellytä muutosta asianmukaiseen hallintokäytäntöön.

Valiokunta katsoo valtioneuvoston tavoin, että ehdotuksessa on epäselvyyttä soveltamisalasta ja siitä, mitä toimenpiteitä käytännössä milläkin toimialalla olisivat lieventävät toimenpiteet lintujen ja muiden lajien häirinnän ja tappamisen estämiseksi. Valtioneuvosto näkee tarpeellisena selkeyttää luonto- ja lintudirektiivin vaatimusten huomioimista 8 artiklan soveltamisalaan lukeutuissa tilanteissa. Valtioneuvosto kiinnittää myös huomiota siihen, että artiklan tavoitteen mukaiset muutokset olisi parempi tehdä lintuja luontodirektiiveihin osana toimia, joihin direktiivien stressitestin pohjalta mahdollisesti ryhdytään.

Strategisten sektorien ja kategorioiden työkalupakki (14 art. ja liite)

Ehdotuksessa 24 artiklan ja erillisellä liitteen tarkoituksena on nopeuttaa strategisten sektorien ja kategorioiden hankkeita, jotka on EU:n lainsäädännössä määritelty strategisiksi (esimerkiksi kriittisten raaka-aineiden (asetus (EU) 2024/1252) ja nettonolla-asetus (asetus (EU) 2024/1735)). Nopeuttamiskeinoja olisivat ehdotuksen liitteen mukaan erittäin tärkeän yleisen edun status, hiljainen hyväksyntä ja nopeutettu menettely muutoksenhaussa.

Erittäin tärkeän yleisen edun status. Vesipuitedirektiivin sekä luonto- ja lintudirektiivin poikkeusmenettelyjen näkökulmasta tietyt hankkeet olisivat erittäin tärkeän yleisen edun

³ YmVM 3/2024 vp—HE 41/2024 vp, Hallituksen esitys laiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta.

Valiokunnan lausunto YmVL 6/2026 vp

mukaisia ja niiden katsottaisiin palvelevan kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden etuja. Jäsenvaltiot voisivat asianmukaisesti perustelluissa ja erityisissä olosuhteissa rajoittaa tämän kohdan soveltamista tiettyihin alueisiinsa, tiettyihin teknologioihin tai tiettyjä teknisiä ominaisuuksia sisältäviin hankkeisiin. Valiokunta yhtyy valtioneuvoston näkemykseen tarpeesta nopeuttaa strategisten alojen ja sektorien hankkeita. Strategisia aloja ja sektoreita määriteltäessä tulisi kiinnittää huomiota siihen, että priorisoinnin hyödyt saavutetaan ja että huomioidaan ekologiset vaikutukset olemassa olevaan suojeluverkkoon ja lajisuojeluun.

Hiljainen hyväksyntä. Tiedot hallinnolliset toimenpiteet katsotaan asetusehdotuksen mukaan hyväksytyiksi, jos niitä koskevat määräajat ylittyvät ilman viranomaisen vastausta. Hiljaista hyväksyntää ei ehdotuksen mukaan sovelleta, jos hankkeeseen sovelletaan vesipuite-, lintu-, luonto- tai YVA-direktiivin mukaista ympäristöarviointia. Hiljainen hyväksyntä ei koske asian lopullista päätöstä eikä tilanteita, joissa jäsenvaltion kansallisessa oikeusjärjestelmässä ei ole hallinnollisen hiljaisen hyväksynnän periaatetta. Valtioneuvosto huomauttaa, että hiljainen hyväksyntä vaikuttaa ongelmalliselta perustuslain näkökulmasta. Valtioneuvosto katsoo, että ensisijaisesti hiljainen hyväksyntä olisi pyrittävä poistamaan asetusehdotuksesta tai tavoiteltava muotoa, jossa jäsenvaltiot voivat itse päättää sen käyttöönotosta. Valtioneuvosto pitää hyvänä, että hiljainen hyväksyntä ei koskisi luonto- ja lintudirektiivin mukaisia tilanteita. Valiokunta katsoo valtioneuvoston tavoin, että tällaisen hallinnollisen välivaiheen käsite on epämääräinen paitsi aineellisoikeudellisesti ja suhteessa kuultaviin tahoihin myös menettelyllisesti. Hiljainen hyväksyntä ei liitteen II kohdan mukaan tule kysymykseen, jos hallinnollisen hiljaisen hyväksynnän periaate ei sisälly jäsenvaltion kansalliseen oikeusjärjestelmään. Kun Suomessa ei tällaista periaatetta ole, on selvää, ettei sitä sovelleta, joten kansallisesti ehdotus ei aiheuta toimia.

Riitojen ratkaiseminen. Asetusehdotuksen mukaan hankkeita koskevat tuomioistuin- ja muut riitamenettelyt käsitellään nopeutetusti, jos kansallisessa lainsäädännössä säädetään nopeutetusta menettelystä ja, jos yksilöiden ja paikallisyhteisöjen tavallisia puolustautumisoikeuksia kunnioitetaan. Valtioneuvosto katsoo, että hyvin laaja asetusehdotuksen liitteessä tarkoitettu tuomioistuinkäsittelyn nopeuttamisen soveltamisala häiritäisi asetuksen tavoitteen saavuttamista ja voisi olla kustannusvaikutuksiltaan merkittävä. Nopeutettu menettely ei saa vaarantaa tuomioistuinten riippumattomuutta. Valiokunta katsoo, että Suomen lainkäyttöjärjestelmä ei tunne erityistä nopeutettua menettelyä, jossa esimerkiksi osapuolten oikeussuojasta voitaisiin tinkiä. Itse käsittelyn kiireellisyyden osalta ehdotus ei pohjimmiltaan poikkea niistä lukuisista kansallisten lakien säännöksistä, joissa edellytetään tietynlaisten asioiden käsittelyä tuomioistuimissa kiireellisinä. Tällaisia säännöksiä on kuitenkin etenkin hallintotuomioistuimia koskien jo niin paljon, ettei niillä ole käytännössä enää niin paljon merkitystä.

Preklusio

Asetusehdotuksen 6 artiklassa säädetään aineellisoikeudellisesta preklusiosta. Asetuksessa tarkoitettuihin ympäristöarviointeihin liittyvissä oikeuskäsittelyissä jäsenvaltiot voivat sen mukaan estää argumenttien esittämisen tuomioistuimessa, jos kyseisiä argumentteja ei ole esitetty jo hallinnollisessa vaiheessa, edellyttäen, että toimivaltainen viranomainen on antanut tarvittavat tiedot hyvissä ajoin niin, että kyseiset argumentit olivat tai olisivat voineet olla tiedossa ja niitä olisi voitu tarkastella hankkeen hyväksymiseen johtaneessa hallinnollisessa vaiheessa. Tämä ei saisi rajoittaa oikeutta muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuteen.

Valiokunnan lausunto YmVL 6/2026 vp

Suomen lainkäyttöjärjestelmä ei tunne tällaista hallintomenettelyvaiheessa tuomioistuinvaiheeseen syntyvää preklusiota. YVA-menettelyä ei toiminnallisesti ole tarkoitettu oikeudellisesti relevanttien vaatimusten esittämiseen ja kirjaamiseen. Niissä maissa, joissa YVA on osa ympäristölupamenettelyä, kokonaisuus näyttäytyy toisenlaisena. Valtioneuvoston tavoin valiokunta pitää hyvänä 6 artiklan muotoilua, jonka mukaan sen soveltaminen on jäsenvaltioille vapaaehtoinen. Suomessa artikla ei siten tule sovellettavaksi.

Tiedonanto

Komissio arvioi koko EU-lainsäädännön vuosien 2024—2029 aikana. Tiedonanto täsmentää tulevassa arvioinnissa huomioitavia näkökulmia. Tiedonanto keskittyy EU:n ympäristölainsäädännön ja lupamenettelyjen yksinkertaistamiseen, hallinnollisen taakan vähentämiseen sekä investointien nopeuttamiseen vihreän siirtymän tueksi. Tiedonanto esittää konkreettisia toimia, kuten lupamenettelyjen sujuvoittamista, digitaalisten ratkaisujen käyttöönottoa ja raportointivaatimusten keventämistä. Tavoitteena on parantaa EU:n kilpailukykyä ja varmistaa, että ympäristönsuojelun taso säilyy korkeana samalla kun sääntelyä tehdään selkeämmäksi ja tehokkaammaksi. Ennallistamisasetuksen osalta komissio jatkaa tarvittavien toimien tarkastelua, mutta katsoo toimien todennäköisesti liittyvän pääasiassa asetuksen perusteella annettavan alemman asteen lainsäädäntöön sekä tulkintaohjeisiin. Komissio myös tehostaa jäsenmaille tarjoamaansa tukea sekä pyrkii muun muassa edistämään investointeja ennallistamiseen ja minimoimaan raportoinnista aiheutuvan taakan. Luonto- ja lintudirektiiveille aiotaan tehdä stressitesti, jossa tarkastellaan direktiivejä suhteessa ilmastonmuutokseen, ruokaturvaan, kilpailukykyyn, resilienssiin, kehittyvään oikeuskäytäntöön, oikeusvarmuuteen sekä muihin kehityskuluihin.

Valtioneuvosto pitää hyvänä komission valmiutta tukea jäsenvaltioita ennallistamisasetuksen toimeenpanossa kansalliset haasteet huomioiden. Valtioneuvosto tukee komission tavoitteita sääntelyn yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisen taakan vähentämiseksi keskeisistä ympäristö- ja luontotavoitteista tinkimättä kilpailukykyyn vahvistamiseksi. Valtioneuvosto pitää komission pyrkimyksiä voimassa olevan lainsäädännön yksinkertaistamiseksi tervetulleina ja katsoo, että tiedonannossa esitetyt toimenpiteet ovat pääosin oikeansuuntaisia.

Valiokunta yhtyen valtioneuvoston kantaan katsoo, että ympäristölainsäädännön yksinkertaistamistyötä tulisi jatkaa edelleen. Oikeusvarmuuden kannalta tulkintaohjeiden sijaan merkittävät muutokset olisi tarpeen tehdä lainsäädäntöön. Niitä valmisteltaessa on tärkeää kiinnittää huomiota ympäristönsuojelun tason säilymiseen korkeana, esitysten kilpailukykyä vahvistavaan vaikutukseen sekä lainsäädännön oikeasuhtaiseen soveltamiseen.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Ympäristövaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Valiokunnan lausunto YmVL 6/2026 vp

Helsingissä 20.2.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jenni Pitko vihr
varapuheenjohtaja Pinja Perholehto sd
jäsen Pauli Aalto-Setälä kok
jäsen Marko Asell sd
jäsen Noora Fagerström kok
jäsen Eveliina Heinäluoma sd
jäsen Petri Huru ps
jäsen Christoffer Ingo r
jäsen Vesa Kallio kesk
jäsen Mai Kivelä vas
jäsen Hanna Kosonen kesk
jäsen Jorma Piisinen ps
jäsen Merja Rasinkangas ps
jäsen Sara Seppänen ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos

Valiokunnan lausunto YmVL 6/2026 vp
Eriävä mielipide

Eriävä mielipide

Perustelut

Komissio pyrkii Omnibus VIII -lainsäädäntöpaketillaan helpottamaan olemassa olevan ympäristölainsäädännön toimeenpanoa ja ympäristötavoitteiden saavuttamista.

Ehdotetuilla toimenpiteillä pyritään myös tukemaan EU:n sisämarkkinoita ja kilpailukykyä. Ympäristöarviointien nopeuttamista koskevan asetusehdotuksen tavoite on yksinkertaistaa ja johdonmukaistaa ympäristöarviointeja ja tuoda oikeusvarmuutta, jotta ympäristöarvioinnit olisivat nopeampia ja parempia.

Komission mukaan strategisten alojen osalta ehdotuksessa säädetään ympäristöarviointia koskevasta nopeutetusta ja virtaviivaisemmasta järjestelmästä. Lähtökohtaisesti ehdotuksella ei muutettaisi soveltamisalaan kuuluvien direktiivien ympäristöarviointien kriteerejä tai edellytyksiä, eikä ehdotettu arviointien yhdistäminen saisi vaikuttaa arviointien sisältöön eikä laatuun.

Esityksen tavoitteena on parantaa EU:n kilpailukykyä ja varmistaa, että ympäristönsuojelun taso säilyy korkeana samalla kun sääntelyä tehdään selkeämmäksi ja tehokkaammaksi.

Esitys sisältää kuitenkin useita elementtejä, joiden vaikutukset jäävät tässä vaiheessa epäselviksi. Katsomme, että valtioneuvoston kannan tulisi näin ollen olla kriittisempi esitystä kohtaan ennen kuin yksityiskohdat selviävät. Vaikutusarvioiden puute vaikeuttaa sääntelyn arviointia.

Ympäristövaliokunnalle toimitetut asiantuntijalausunnat sekä U-kirje sisältävät kritiikkiä ja huomioita, joka on syytä ottaa vakavasti. Esimerkiksi Pekka Vihervuoren lausunnossa todetaan, että asetusehdotus sisältää Suomen oikeusjärjestelmän kannalta lukuisia hyvin ongelmallisia, epäselviä ja keskenäänkin jännitteisiä kohtia ja että osin kyse on heikkotasaisen valmistelun aiheuttamista ristiriitaisuuksista.

Ja WWF toteaa lausunnossaan, että paketti rapauttaa EU-ympäristölainsäädännön peruspilareita, joihin kuuluu mm. ympäristövaikutusten arviointi, uhanalaisten lajien suojelu ja muutoksenhakuoikeudet.

Asetuksilla tehtävä yksityiskohtainen ja sitova säätäminen ei toivottavaa

Valtioneuvostokin toteaa kannassaan, että ehdotuksella kavennetaan joltain osin jäsenvaltioiden kansallista harkintavaltaa suhteessa nykyisiin ympäristöarviointeja koskeviin direktiiveihin. Unionin tasolla tulisi välttää tarpeettoman pitkälle menevää yksityiskohtaista sääntelyä. Valtioneuvoston alustavan arvion mukaan ehdotuksen voidaan kuitenkin katsoa pääsääntöisesti täyttävän suhteellisuusperiaatteen vaatimukset. Valtioneuvoston tulisi selkeästi todeta kannassaan, että siltä osin kuin on kyse direktiivien soveltamisen ja tulkinnan muuttamisesta, olisi selkeämpää ja oikeusvarmuuden kannalta luotettavampaa, että muutokset tehtäisiin erillisen asetuksen sijaan suoraan direktiiveihin.

Valiokunnan lausunto YmVL 6/2026 vp
Eriävä mielipide

Nostoja esityksen ongelmallisista kohdista

Kuten U-kirjeessäkin todetaan, komission esityspaketti sisältää useita Suomen kansallisen lainsäädännön valossa ongelmallisia kohtia.

Esimerkiksi eri ympäristöarviointeja koskevat direktiivit on pantu täytäntöön jäsenvaltioissa kansallisin ratkaisuin. Komission antama asetusehdotus sääntelisi näitä samoja menettelyjä. Tämän seurauksena sääntelykokonaisuudesta muodostuu jokseenkin epäselvä.

Esimerkiksi juuri uudistettu yhden luukun lupia koskeva sääntely (eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa annettuun lakiin) sekä YVA -ja SOVA-lait, joihin kohdistuisi muutospaineita, mikäli komission asetusehdotus tulisi voimaan.

WWF toteaa lausunnossaan, että Suomen tulee vastustaa komission esittämää kokonaisuutta ja pyrkiä varmistamaan, että lupamenettelyjen tehokkuutta tavoiteltaessa varmistetaan laadukkaan lupakäsittelyn toimintamahdollisuudet sekä säilytetään korkea ympäristösääntelyn taso.

Esimerkiksi asetusehdotuksessa asetettavat määräajat olisivat osin ristiriitaisia kansallisen lainsäädännön kanssa. Asetusehdotuksessa velvoitettaisiin kansallinen toimivaltainen viranomainen antamaan lausunto hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta 30 päivän kuluessa hankkeesta vastaavan pyynnöstä. Kansallisesti YVA-lain mukaan arviointiohjelmasta tulee ennen yhteysviranomaisen lausuntoa järjestää kuuleminen, jonka kesto on 30 päivää tai erityisistä syistä 60 päivää. Määräaikamuutos edellyttäisi muutoksia YVA-lainsäädäntöön.

Asetusehdotuksen täydellisyys määrittely 30 päivän sisällä kuulemisen päättymisestä nopeuttaisi toiminnanharjoittajan tiedonsaantia, jos ympäristövaikutusten arviointi olisi YVA-menettelyssä riittämätön. Sen sijaan täydellisyys määrittelystä ehdotettu erillinen ns. tietoinen päätös (informed decision), sen tarkoitus, kattavuus ja sujuvoittava vaikutus jää epäselväksi. Ehdotuksen voi tulkita niin, että päätöstä varten tulisi olla saatavilla myös lupahakemuksen ympäristövaikutuksia ja sen kuulemista koskevat tiedot. Tällä olisi merkittävä vaikutus Suomen suunnittelu- ja lupajärjestelmään ja lainsäädäntöön. Samoin vaikutuksia olisi todennäköisesti SOVA-direktiivin mukaisia menettelyitä koskeviin määräaikoihin kansallisessa sääntelyssä.

Vaikutus lintudirektiivin soveltamiseen

Ehdotuksen 8 artiklan muutos lintu- ja luontodirektiivin soveltamiseen olisi merkittävä. Artiklan soveltamisalaan kuuluvien hankkeiden ja suunnitelmien toteuttamisesta syntyvälle satunnaiselle lintu- ja eläinlajien tappamiselle ja häirinnälle ei mahdollisesti tarvittaisi poikkeuslupaa luonnonsuojelulain perusteella. Näissä tilanteissa satunnaista lintu- ja eläinlajien satunnaista tappamista ei pidettäisi tahallisenä. Muutos kansalliseen oikeustilaan ja lintu- ja lajisuojelun sääntelyn soveltamiseen olisi huomattava. Ehdotuksen soveltamisalan laajuus ei tule ehdotuksen perusteella täysin selväksi. Samoin epäselvyyttä jää siitä, mitä toimenpiteitä käytännössä milläkin toimialalla olisivat lieventävät toimenpiteet lintujen ja muiden lajien häirinnän ja tappamisen estämiseksi. Ehdotuksen toteutumisen vaikutusten arviointia hankaloittaa se, että komissio ei ole tehnyt vaikutusarviota.

Valiokunnan lausunto YmVL 6/2026 vp
Eriävä mielipide

Vaikutukset kaavoitukseen ja kuntiin

Ehdotus voisi vaikuttaa kaavoja laativien maakuntien liittojen ja kuntien sekä valtion välisiin toimivaltakysymyksiin, jos yhteyspisteviranomaisena toimisi valtion viranomainen, jolle siirtyisi toimivaltaa kaavoituksen osalta. Perustuslain 121 §:ssä säädetään kunnallisesta ja muusta alueellisesta itsehallinnosta. Pykälän mukaan Suomi jakaantuu kuntiin, joiden hallinnon tulee perustua asukkaiden itsehallintoon. Kuntien hallinnon yleisistä perusteista ja kunnille annettavista tehtävistä säädetään lailla.

Jo pelkästään riski, että kaavoitus siirtyisi pois kuntien toimivallasta valtion yhteyspisteviranomaiselle, on yksistään painava peruste hyvin kriittiselle valtioneuvoston kannalle. Valtioneuvoston tulisi yksiselitteisesti todeta kannassaan, että kaavoitusvalta ei voi siirtyä kunnilta ja maakunnilta muulle viranomaiselle.

Edellä olevan perusteella katsomme, että valtioneuvoston kannan tulisi olla huomattavasti paljon kriittisempi koskien sääntelyä, jonka vaikutukset kansallisesti säädettyihin ja direktiivejä toimeenpaneviin lakeihin olisivat alustavien arvioiden mukana mittavat.

Asuntopolitiikan kuuluttava kansalliseen toimivaltaan myös jatkossa

Valtioneuvoston tavoin korostamme asumispolitiikkaan liittyvissä kysymyksissä jäsenvaltioiden ja unionin välistä toimivallan jakoa, jonka mukaan asuntopolitiikka kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan. Täytäntöönpanosäädöstä koskeva ehdotus ei ole tältä osin tarkkarajainen ja esitykseen on syytä tässä vaiheessa suhtautua kriittisesti.

Ehdotuksen hintalappu on kova

Huomiota herättävä on myös U-kirjeen toteamus merkittävistä taloudellisista kustannuksista valtiolle. Jo pelkästään tämän asian tulisi herättää valtioneuvosto muuttamaan kantaansa esitykseen kriittisemmäksi.

Paheksomme myös kiirettä, jolla merkittäviä vaikutuksia sisältävää sääntelyä viedään eteenpäin ilman aikaa riittäville kuulemisille valiokunnassa.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että esitettyjen tietojen valossa Suomi ei voi hyväksyä ehdotusta vaikutusarvioiden puuttumisen, hallinnollisen taakan kasvamisen, merkittävän taloudellisten kustannusten, esitysten ongelmallisuuden kansalliseen lainsäädäntöön nähden sekä luontoon ja lajeille aiheutuvien negatiivisten vaikutusten vuoksi.

Valiokunnan lausunto YmVL 6/2026 vp
Eriävä mielipide

Helsingissä 20.2.2026

Pinja Perholehto sd
Eveliina Heinäluoma sd
Marko Asell sd
Mai Kivelä vas
Jenni Pitko vihr